

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

GRUNOPOST

**Verenigingsblad van de
*Philatelisten Vereniging
Groningen***

Emmastraat 5, 9722 EW Groningen

52e jaargang - nr 3 – mei 2017

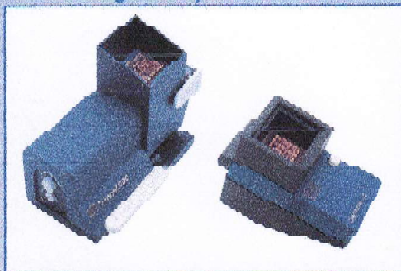
SAFE SAFE DUAL Noderland

Nederland Compleet teksten 2108 t/m 21104 - 1852-heden (excl. AM, WV, ZD & UB) in 4 blauwe "Vekama" 11-ringe banden met GOUDEN WAPENOPDRUK

Bestelnr. 21001040 met 4 bijpassende cassettes 784

SAFE Signoscope

De optisch-elektrische watermerkzoeker

testapparaat
Signoscope T1

Transformator

Stofkap

Signoscope 12

Transformator

Batterijen (per stuk)

Bestelnr. 9886

Bestelnr. 0007

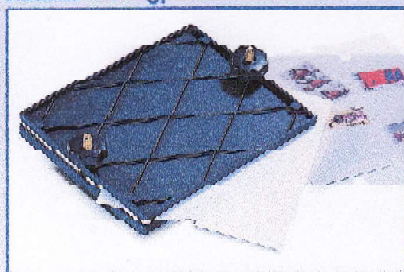
Bestelnr. 9891

Bestelnr. 9875

Bestelnr. 0878

Bestelnr. 9878

SAFE Droogpers

Vervaardigd met versterkt glasvezel. Inclusief 20 droogbladen en 6 foliobladen.

Droogpers
Droogbladen (20st.)
Folliobladen (20st.)

Bestelnr. 1040

Bestelnr. 1042

Bestelnr. 1044

SAFE PERFOtronic

De PERFOtronic laat de juiste tandingwaarde zien

PERFOtronic

Inclusief bijbehorende ingebouwde adapter

Bestelnr. 9850

N.B.: Prijslijst op aanvraag.

Heeft één van deze artikelen uw interesse gewekt?

Deze zijn bij ons in de winkel te bezichtigen.

Emmastraat 5 · 9722 EW Groningen

SAFE Importeur:

SAFE Nederland / Van Maastricht Coins & Stamps Rotterdam

Duteraloof 02-04 - 3011 HJ Rotterdam

Tel · 010 - 414 30 77 e-mail · m.maastricht@wvs.nl

www.safe-nederland.nl

SAFE

SAFE NEDERLAND

GRUNOPOST

Verenigingsblad van de Philatelisten Vereniging Groningen

Redactie : J.P.A.Tolsma, G.D. v. d. Molen

Opmaak: G.D. v. d. Molen

VERSCHIJNT VIJF MAAL PER JAAR

CENTRUM PHILATELISTEN VERENIGING GRONINGEN

Emmastraat 5, 9722 EW Groningen

Tel. 050 - 525 96 10

Geopend elke woensdag van 10.00 - 16.00 uur

en op zaterdag van 10.00 – 12.30 uur

Website: www.philatelist.nl

ISSN: 2211-0925

Contributie: Phil. Ver. Groningen, afd. contributie,
rekening nr.: **NL98INGB0004491102**

Ledenadministratie: E.W. Flentge, Oude Hoflaan 11,
9751 BK Haren, tel. 050 - 534 91 31

52^e jaargang - nr 3 - oplage 430 – mei 2017

Inhoudsopgave:

- blz. 4: Agenda ledenavond 22 mei 2017
- blz. 4: Nieuwe poststempels vanaf 1 juni 2017
- blz. 5: Van de voorzitter
- blz. 6: Samen oud worden/Aging together
- blz. 7: Aankondiging beurs Oldenburg
- blz. 8: Vervalsingen in het archief
- blz.11: Mooi Nederland: de Drentsche Aa
- blz.15: De jaarlijkse prijzenregen
- blz.16: De Russische revolutie
- blz.24: Advertentie POST NL
- blz.25: Advertentie Rietdijk veilingen
- blz.26: Een postbode met humor?
- blz.27: Zuidhorn, een stukje postgeschiedenis

De ledenavond van mei zal worden gehouden op MAANDAG 22 mei 2017 in het gebouw van de BSV Selwerd aan de Elzenlaan 72 te Groningen. De vergadering begint om 20.00 uur.

Van 19.00 tot 20.00 uur is er gelegenheid om te ruilen.

Voorafgaande aan de vergadering kunt u de kavels van de kleine veiling inkijken.

AGENDA

1. Opening
2. Notulen van de ledenavond van 1 mei 2017
3. Ingekomen stukken
4. Mededelingen
5. Aanmelding nieuwe leden
6. Filatelistische nieuwtjes
7. Kleine veiling
8. Pauze
9. Bingo
10. Verloting
11. Rondvraag

PERSBERICHT 12 APRIL 2017, NIEUWE POSTSTEMPELS IN JUNI

Sinds 1 januari zijn er op de postkantoren geen stempels meer en worden de postzegels op de poststukken met pen doorgekrast. De postzegelverzamelaars protesteerden heftig tegen deze maatregel. PostNL heeft, na intensief overleg met de KNBF, besloten de met postzegels gefrankeerde zendingen weer te gaan stempelen. PostNL streeft er naar dat er op 1 juni op alle postkantoren weer stempels zijn.

De eerste gedachte was dat er totaal nieuwe stempels zouden worden aange-
maakt. Bij nader onderzoek blijkt het mogelijk een groot aantal oude stempels

te recylen. Uit oogpunt van duurzaamheid en kostenbesparing kiest PostNL voor het recylen van 1000 oude stempelhouders en het aanmaken van 2000 nieuwe stempels. De oude stempelhouders worden voorzien van een nieuwe stempelafdruk.

De nieuwe stempelafdruk krijgt naast een aanduiding "PostNL" een datum, een plaatsnaam en een volgnummer. In het stempel zal geen straatnaam komen.

Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot de voorzitter van de KNBF, de heer J.C. van Duin, e-mail: jc.vduin@hccnet.nl, 06-40415108.

Van de voorzitter

Nog één ledenavond te gaan en het postzegelseizoen 2016 – 2017 is weer ten einde. Op deze laatste ledenavond wordt traditioneel de bingo gespeeld waarbij weer prachtige filatelistische prijzen zijn te winnen.

Maar toch denk ik vaak met weemoed terug aan de jaren 50 en 60 van de vorige eeuw. Tientallen jongeren verzamelden postzegels (gestempeld!), sigarenbandjes, lucifermerken, sigarettenmerken en niet te vergeten voetbalplaatjes die je kreeg bij een pakje kauwgom. Dagelijks werd er geruild op straat en/of op het schoolplein. Wat is daar nu nog van over?

Eigenlijk alleen nog het verzamelen van postzegels in al zijn vormen, zoals het traditioneel verzamelen van landen dan wel een thema, en/of het verzamelen van poststukken, stempels, plaatfouten enz. Breng daarom op woensdag eens een bezoek aan ons centrum in de Emmastraat; het is net een sociëteit, er is koffie en er wordt geruild en gehandeld, er worden ervaringen en kennis uitgewisseld en er wordt veel gelachen. Als je ergens een studie van wilt maken, staat onze prachtige bibliotheek tot je beschikking. Het gebruik van alle filatelistische informatie is gratis. In overleg is het mogelijk om naslagwerken tijdelijk mee naar huis te nemen.

Kortom: kom eens langs, je zult er geen spijt van krijgen!

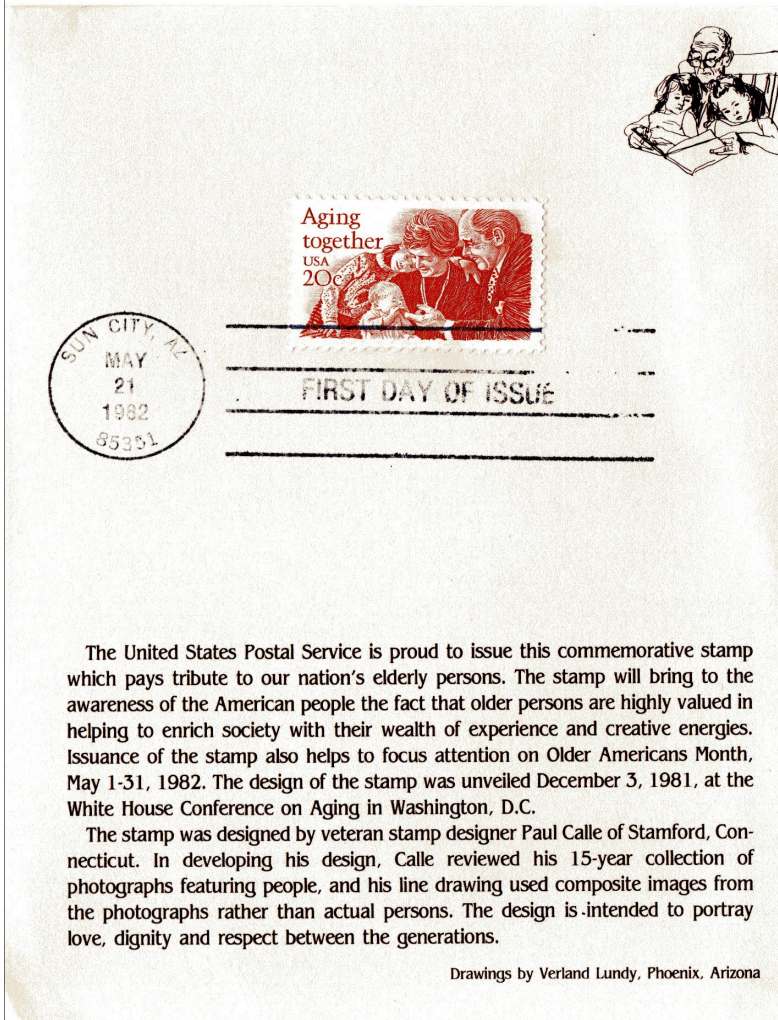
De komende maanden staat onze hobby voor velen op een laag pitje. Geniet van de mooie zomermaanden en ik hoop alle leden na de zomer uitgerust terug te zien op de ledenavond van september of in het centrum.

Een goede zomer toegewenst.

Jaap Kramer

Samen oud worden/Aging together

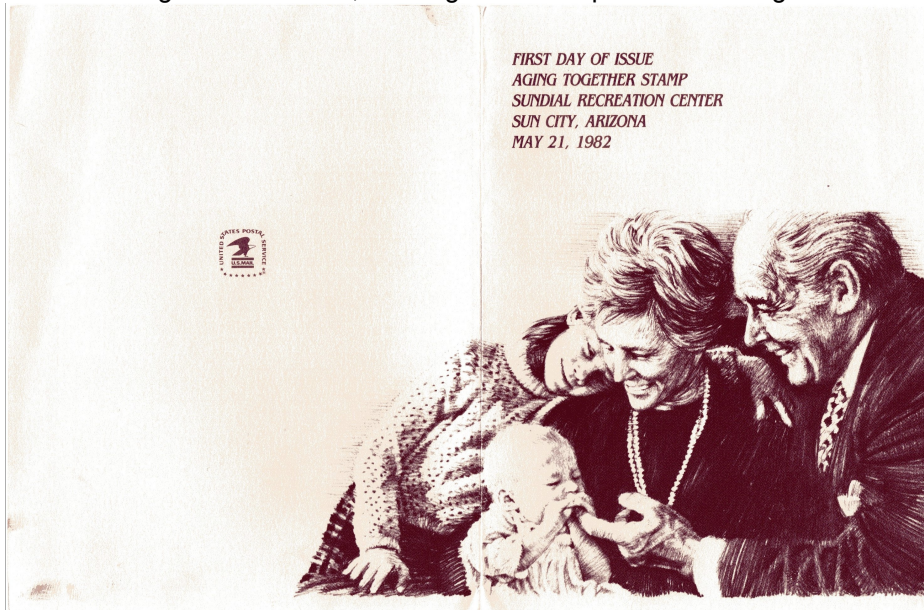
Waar in Nederland de laatste jaren de zorg om en voor de vergrijzing steeds nadrukkelijker zichtbaar is geworden, gaven de Amerikaanse posterijen al in 1982 een zegel uit met het thema: samen oud worden. Dat is bij ons pas de laatste jaren ook de achterliggende gedachte bij de "participatie-samenleving".

In de tekst bij deze uitgifte staat o.a.: "Deze zegel wil bij de Amerikaanse bevolking het besef oproepen dat ouderen van grote waarde zijn om de maatschappij te verrijken met hun enorme ervaring en hun creatieve energie."

De uitgifte van de zegel is ook bedoeld om de aandacht te vestigen op de Maand van de Oudere van 1 tot 31 mei 1982.

De zegel werd ontworpen door de veteraan in het vak Paul Calle uit Stamford, Connecticut op basis van een collectie foto's over dit onderwerp die hij in 15 jaar had verzameld. Het gaat hier niet om specifieke personen maar om een beeld te geven van liefde, waardigheid en respect tussen de generaties.

Gezien de leeftijdsopbouw van de leden van onze vereniging leek me dit wel een onderwerp waar velen van ons zich in kunnen vinden.....

John Tolsma

Aankondiging beurs Oldenburg

In de zomervakantie zijn er heel weinig beurzen. Van 28 t/m 30 juli kunt u terecht op een tentoonstelling annex beurs in Oldenburg. De tentoonstelling wordt gehouden in de Universiteit Oldenburg, Uhlhornsweg 49.

Vervalsingen in het archief

In augustus 2016 deed Gert Holstege, postzegelexpert en hoofdredacteur van het Handboek Postwaarden Nederland, een bijzondere (her)ontdekking in het Noord-Hollands Archief. Tijdens zijn onderzoek naar een vervalsingszaak uit 1893 trof hij tot zijn verbazing circa 100 vervalste postzegels aan, die als bewijsmateriaal bewaard zijn gebleven.

Strip van drie vervalste postzegels

De waarde van postzegels

In 1890 overleed koning Willem III aan de gevolgen van een nierziekte. Omdat Wilhelmina op dit moment slechts tien jaar oud was, werd haar moeder Emma regentes. Desondanks moesten de postzegels aangepast worden na de plotselinge troonwisseling. Het resultaat was een postzegel met de afbeelding van een jonge Wilhelmina. Holstege: 'Het duurde een hele tijd voordat zij het bij Joh. Enschede voor elkaar hadden, ze moesten nog even leren hoe dat zo snel mogelijk moest, aangezien jarenlang dezelfde postzegels waren gedrukt.' Uiteindelijk werden er van deze 5-centpostzegel, die ook wel wordt omschreven als 'Wilhelmina met hangend haar', tussen oktober 1891 en december 1899 (de geldigheidsduur) ruim 418 miljoen stuks verkocht.

Door kranten uit deze tijd door te lezen, ontdekte Holstege twee voor hem onbekende belangrijke verschijnselen. Ten eerste werden ongebruikte postzegels ingezet als betaalmiddel. Men kon bijvoorbeeld een boek betalen aan de hand van 20 ongebruikte 5-centzegels. Ten tweede las hij in de krant dat een zekere heer Schröder de blauwe 5-centzegels met Wilhelmina erop had vervalst. Holstege: "Vervalsen was niet zo makkelijk". Het feit dat het in de krant stond, werkte afschrikwekkend en aangezien er in feite geld werd vervalst, maakte de politie en justitie er serieus werk van.

Toch had Holstege niet eerder van deze zaak gehoord. "Ik heb er in de filatelistische literatuur, waar heel veel van is, nooit iets over gelezen. Blijkbaar was het not done om daar over te schrijven". Om meer te weten te komen

over de vervalsingszaak, besloot hij in het Noord-Hollands Archief de documenten over de rechtszaak te raadplegen.

De rechtszaak

De vervalsingen die werden gemaakt door de 26-jarige boekdrukker Hendrik Gerard Schröder uit Amsterdam werden geruime tijd niet opgemerkt. De verschillen tussen de originele en vervalste postzegels waren voor een leek ook moeilijk te herkennen. Het balletje ging rollen toen een medewerker van de post in Overijssel een vervalsing opmerkte. Omdat de postzegels op postwissels werden gebruikt, kon de afzender makkelijk achterhaald worden. Een postwissel werkte als volgt: de afzender vulde op het postkantoor een formulier in met een geldbedrag en de naam van de ontvanger. Het opgeschreven bedrag betaalde de afzender aan het postkantoor. De ontvanger kon het bedrag vervolgens via zijn eigen postkantoor incasseren. In dit geval gaven de afzenders aan dat zij de postwissels hadden ontvangen van een Amsterdamse commissionair in effecten genaamd Antonie Johannes Stieding.

Deze strook, waarop voorzoreel de ruimte het toelast, medeleesingen van allerlei aard kunnen gesteld worden, kan door den geadresseerde bij aevenstaande lijn afgeschieden en behouden worden.

Plaat voor aanhechting der frankeerzegels.

1
2
3
4
5
6
7
8
9

0
10
20
30
40
50
60
70
80
90

o. Gld. - Cl.
GESTORT 189

Naam en Woonplaats van den Afzender
A. J. Stieding & Co.
Deventer

Certificaat N^o *1092*
5^e termijn (N° 55.)

NEDERLANDSCHE POSTERLIJEN.
Binnenlandsche Postwissel
Groot *6* Gulden - Cl.
De aanwijzing der som, het eerst Guldens voluit geschreven, te herhalen.
600

Aan de Heeren **A. J. STIEDING & Co.**
Commissionnairs in Effecten *of order.*
Plaats van bestemming **AMSTERDAM,**
Straat, gracht, enz. *Saenker*

Betaalbaar ten Postkantore te *Amsterdam*
Ingeschreven in het Register N° 13, onder N^o *690*
to *Duimstraat* den *31 Juli* 189 *3*
(Handteekening van den Postambtenaar.)
A. van der Vliet

DEEMSWAART

Postwissel met vervalste postzegel uitgegeven door Stieding

Uit verder onderzoek werd duidelijk dat Schröder verantwoordelijk was voor het drukken en verkopen van de vervalsingen. Een huiszoeking in Schröder's woning aan de St. Jansstraat te Amsterdam volgde. Aldaar werden onder andere 80 vervalste postzegels (in de keukenlade), afdrukken van een cliché

(drukvorm voor negatieven) van de 5-centzegel en een bus blauwe verf aangetroffen.

Na de aanhouding van Schröder werden diverse deskundigen geraadpleegd, waaronder de Haarlemse Johannes Enschedé. Hij verklaarde dat de valse postzegels gedrukt werden op vellen die voorafgaand aan de druk van gom werden voorzien en geperforeerd, terwijl dat bij de productie van de zegels bij Enschedé altijd na de druk gebeurde. Ook waren de clichés van de valse postzegels geproduceerd door middel van fotografie. Het duidelijkste kenmerk van de vervalsing was de afstand tussen de letters van het woord “CENT” die verschilde van de originele 5-centzegels.

Originele postzegel links, vervalste postzegel rechts. Hoewel de verschillen groot zijn, zijn die in het gewone postverkeer niet gemakkelijk te zien.

Schröder schijnt minstens 1.150 valse 5-centpostzegels te hebben geproduceerd. Voor dit vergriep eiste het Openbaar Ministerie drie jaar gevangenisstraf. Het protest op basis van ontbrekend bewijs van de advocaat van Schröder mocht niet baten. De eis van het OM werd twee weken later door de rechtbank van Amsterdam opgevolgd en op 27 december 1893 door het Gerechtshof in Amsterdam bevestigd. Op 17 januari 1894 werd Schröder, weliswaar met als opgegeven beroep ‘timmerman’, ingeschreven in het Huis van Bewaring II aan de Havenstraat voor ‘het namaken van Rijkszegels en het verkopen daarvan.’ Schröder werd vervroegd vrijgelaten op 2 oktober 1896. Uit de registratie van zijn huwelijk met Cornelia Hanewald in oktober 1897 blijkt dat hij zijn beroep als boekdrukker na zijn vrijlating weer had opgenomen.

Hoewel er ongeveer 1.150 valse postzegels vervaardigd zijn en een behoorlijk aantal hiervan onder het publiek terecht is gekomen, acht Holstege de kans klein dat er nog van deze vervalsingen teruggevonden worden. Van de miljoenen originele 5-centpostzegels die in de omloop waren, is het merendeel inmiddels vernietigd. Dankzij de geringe kansen om een vervalste postzegel terug te vinden schat Holstege de waarde van een vervalste postzegel op duizenden euro’s. “Maar in principe zou je een vervalste postzegel kunnen tegenkomen en als je er één vindt, dan is het raak”.

Op dit moment werkt Gert Holstege als hoofdredacteur toe naar de uitgave van aflevering 56 van het Handboek Postwaarden Nederland waarin geschreven wordt over de vervalsingszaak. In afleveringen 54 en 55 is meer informatie over de 'Wilhelmina met hangend haar' te vinden.

Bron: www.noord-hollandsarchief.nl/nieuws/uitgelicht-extra deze site werd genoemd door Gert Holstege tijdens zijn lezing van januari.

Mooi Nederland: de Drentsche Aa

In de serie Mooi Nederland verscheen begin dit jaar een velletje gewijd aan de Drentsche Aa. In de postzegelblog van Bate Hylkema en in het blad van de postzegelvereniging *De kanaalstreek* uit Stadskanaal wordt meer duidelijk over de boerderij die op de zegels staat afgebeeld.

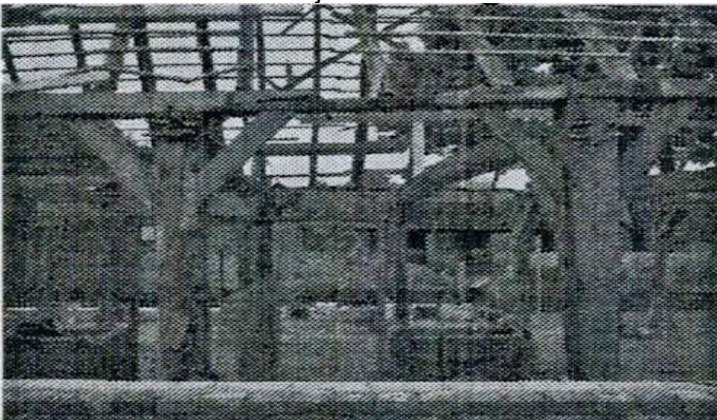
Het blijkt te gaan om de boerderij Hagenende 3 in Anderen in de gemeente Aa en Hunze die door brandstichting op 25 augustus 2015 zware schade opliep nadat ze in 2004 helemaal gerestaureerd was. Gelukkig is de boerderij weer hersteld zodat de ontwerper van de zegel (Ingmar Birza) en het velletje een recente foto kon gebruiken voor het zegelbeeld. Over de restauratie van de boerderij verscheen op 11 september 2015 in het Dagblad van het Noorden het volgende artikel:

De boerderij Hagenende 3 in Anderen

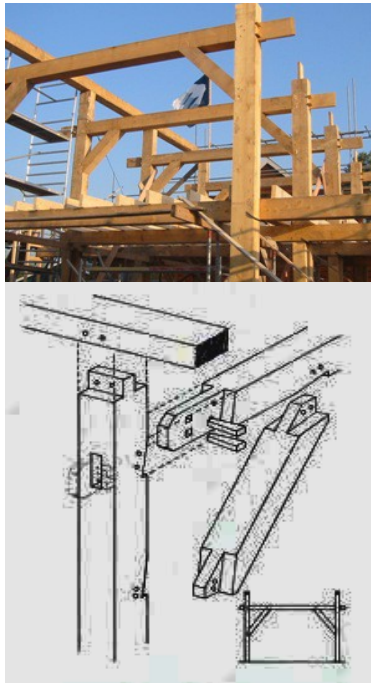
De boerderij staat in lichterlaaie

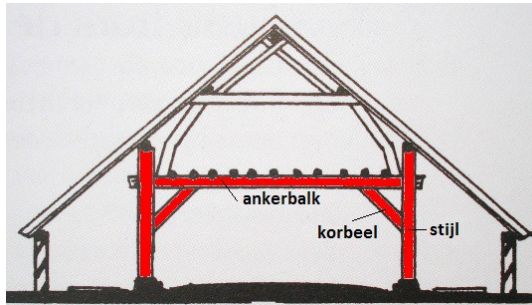
Restanten na de brand

“Het mag een wonder heten dat de oeroude boerderij (...) na de brandstichting (...) aan het Hagenend 3 in Anderen nog steeds een rijksmonument is met een gebintconstructie uit 1385, die hem tot de oudste van Noordwest-Europa maakt.

De zware eiken balken, waarmee de uitzonderlijke gebinten zijn gemaakt waren wel degelijk zwaar aangetast door de brand en dat is ook nog wel te zien aan de schroeiplekken. Restauratiearchitect Astrid Siemer uit Assen legt uit dat die oude balken zo steenhard zijn dat ze ook na het wegschrapen van de verkoolde delen nog stevig genoeg zijn om het enorme rieten dak te dragen. De schroeiplekken op het hout zijn in haar ogen (...) simpelweg onderdeel van de bouwgeschiedenis van het pand. De littekens van de brand zijn óók historie. Alles wat we nog konden hergebruiken is gebruikt en dat is nog best veel. Grote delen van de zijmuren zijn gewoon nog origineel en ook een deel van de voorgevel is blijven staan. Het enorme dak golft weer in volle glorie van het woongedeelte aan de es naar de schaapskooi aan de straat. Het is alsof er geen verwoestende brand is geweest. Alles is weer compleet met de glooiingen, die oorspronkelijk ook in de rieten kap zaten vanwege de oude schorenconstructie eronder.

Het ankerbalkgebint op de foto en op een ontwerptekening

Het ankerbalkgebint in dwarsdoorsnede

In de loop der eeuwen is de boerderij via een doorlopend bouwproces gegroeid tot wat het gebouw nu is.

- 14e eeuw deel van het gebint
- 16e eeuw ander deel van het gebint ,met ankerbalkconstructie
- 18e eeuw voorhuis
- 19e eeuw boerderij met achterbaander (grote inrijdeur) en aangebouwde schaapskooi.

Het oudste deel van de boerderij is te vinden in het woon- en bedrijfs gedeelte. Daar is het zogenaamde “oplecht wark” (lang/draagbalkconstructie met opgelegde balken) te zien. Deze oudst bekende gebintconstructie is in de lengterichting van de boerderij geplaatst met dwars daarop de dekbalken.

In de 16e eeuw is de boerderij vergroot met de veel bekendere ankerbalkmethode. Eind 18e eeuw is het woongedeelte groter gemaakt en voorzien van stenen muren. Het oudste gebint is toen gewoon afgezaagd en ook dat is nog steeds zichtbaar.”

De Drentsche Aa

Houtdatering wijst uit dat de bomen voor de constructie in het laatste kwart van de 14e eeuw gekapt moeten zijn. Daarmee is vast komen te staan dat het gebint van deze boerderij met zekerheid het oudste van Nederland en zelfs van Noordwest-Europa is.

Met deze kennis is de keuze voor deze boerderij voor de serie Mooi Nederland een stuk interessanter geworden. Wellicht een reden om deze zomer eens op de fiets via de Drentsche Aa naar Anderen te gaan?

John Tolsma

De jaarlijkse prijzenregen

Ieder jaar wordt een deel van onze leden weer verrast met de mededeling dat hun lidmaatschap goed is voor een prijs. Ook dit jaar is dat weer voor ongeveer tien procent het geval.

Als uw naam in rood gemarkeerd op de adressticker staat dan bent u (weer) in de prijzen gevallen. Het vervelende is echter dat het negatieve prijzen zijn. U heeft nl. de contributie voor 2017 nog niet aan onze penningmeester overgemaakt.

Dat betekent dat we u, als u uw naam rood gemarkeerd op de adressticker heeft aangetroffen, wordt u vriendelijk doch dringend verzocht € 55,00 over te maken naar banknummer NL98INGB0004491102 t.n.v. de Phil. Ver. Groningen, afd. Contributie.

Het negatieve aspect van de prijs zit vooral hier in dat u nu € 10,00 meer betaalt dan u zou hebben moeten betalen als u vóór 1 januari deze overschrijving had verricht. Deze regeling heeft verschillende malen in de Grunopost gestaan, maar is u kennelijk ontgaan of sprak u niet aan. Jammer maar helaas!

De Russische revolutie in 1917

In februari was het 100 jaar geleden dat de Russische revolutie, ook wel de Februarirevolutie genoemd, plaats vond. In de Sovjet-Unie werd de Februarirevolutie ook wel de *Democratische Bourgeoisie-revolutie van 1917* genoemd. Door deze revolutie werd tsaar Nicolaas II gedwongen af te treden. De revolutie vond volgens de gangbare kalender plaats van 8 tot 15 maart. Volgens de oude Juliaanse kalender die toentertijd gebruikt werd in Rusland was de datum in het toenmalige Petrograd, het huidige Sint Petersburg, 23 februari tot 2 maart. De data die verder in dit artikel staan vermeld zijn volgens de Juliaanse kalender. De revolutie kostte alleen al in Petrograd aan 1443 personen het leven.

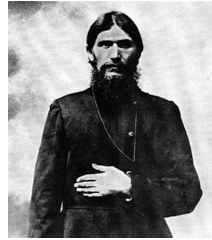

Tsaar Nicolaas II

Wat ging er vooraf aan deze revolutie.

De Eerste Wereldoorlog was voor Rusland dramatisch verlopen. Er sneuvelen meer dan twee miljoen Russische soldaten. De bevoorrading van de legers aan het front was ondermaats en de Russische wapenindustrie had niet genoeg capaciteit om voldoende munitie en wapens te produceren. De Russische soldaten moesten zich beperken tot tien schoten per dag. Hun kampementen werden geteisterd door diverse ziekten zoals epidemieën van vlektyfus en cholera. De nederlagen en de vele Russische slachtoffers zorgden voor grote ontevredenheid bij de bevolking. Deze ontevredenheid werd verder versterkt door de toename van de misdaad, de ineenstorting van het transportsysteem, de prijsstijgingen en het gebrek aan voedsel, kleding en brandstof voor de Russische burgers. Door het tsaristische regime werd veel extra geld gedrukt wat er toe leidde dat er acht keer zo veel geld in omloop kwam als gebruikelijk en dat zorgde voor een hoge inflatie. Omdat de militaire transporten prioriteit kregen boven de burgertransporten kwam het vaak voor dat grote hoeveelheden voedsel niet tijdig konden worden afgeleverd en daardoor verrotten. Tussen 1914 en 1916 werd de voedselschaarste steeds groter waardoor de kindersterfte verdubbelde. Er waren geruchten dat de Russische regering was geïnfilteerd door Duitsers onder leiding van tsarina Alexandra Fjodorovna en Grigori Raspoetin. Zij zouden zich schuldig zouden

maken aan sabotage en spionage door de tsaar van verkeerde informatie te voorzien.

Tsarina Alexandra Fjodorovna en Grigori Raspoetin

Op 17 oktober 1916 was er een staking in Petrograd die door de politie werd bestreden met sabels en zwepen. Soldaten, gelegerd in een nabijgelegen kazerne, zagen de politieaanval en probeerden de stakers te beschermen tegen de charges van de politie. Ongeveer 190 soldaten werden later gearresteerd. Vanwege het politiegeweld en de arrestatie van de soldaten werd op 19 oktober een staking georganiseerd door ongeveer 75.000 arbeiders uit 63 fabrieken.

Petrograd/Sint Petersburg, met het standbeeld van Peter de Grote, de Hermitage/Winterpaleis en de Petrus-en-Paulusvesting

De ingang van het winterpaleis

Twee te Petrograd gecensureerde poststukken uit 1915

Op 9 januari 1917 staakten 140.000 arbeiders tegen de slechte levensomstandigheden. De economische problemen zorgden ervoor dat er in de steden een tekort ontstond aan brandstof, kleding, vlees en brood. De bakkerijen in Petrograd hadden een tekort aan brood, omdat de meeltoevoer en brandstof-toevoer haperden door problemen op het spoor. Mensen moesten urenlang in lange rijen staan om aan brood te komen. Sommige vrouwen hadden een hele nacht in de vrieskou doorgebracht om 's morgens te horen dat er geen brood was. Het was één van de koudste winters met een gemiddelde temperatuur in Petrograd van bijna -30 graden in februari. Op 19 februari maakten de autoriteiten van Petrograd bekend dat het brood vanaf 1 maart alleen nog op rantsoen verkrijgbaar was. Dit versterkte de geruchten dat er geen meelvoorraden meer waren waarop bakkerijen werden geplunderd.

Het verloop van de revolutie van dag tot dag.

Op donderdag 23 februari werd een internationale vrouwendag gehouden. Veel vrouwen demonstreerden in de Petrogradse [buitenwijk Vyborg](#) vanwege het broodtekort. Zij overtuigden de mannelijke arbeiders van de nabijgelegen staalfabrieken om mee te doen met de staking. Tegen het einde van de middag demonstreerden ongeveer 100.000 mensen. Toen de demonstranten

van de Vyborg-wijk de [Litejnybrug](#) wilden oversteken om naar het centrum van Petrograd te gaan, kwamen ze in conflict met politieagenten en werden ze te-

Een woedende menigte en de Litejnybrug

ruggedrongen. Duizenden demonstranten liepen over de bevroren rivier om bij het centrum te komen. Zij sloten zich aan bij de vrouwelijke demonstranten op de Nevski Prospekt, de grootste boulevard van Petrograd. De autoriteiten stuurden de politie en de bereden Kozakken naar Nevski Prospekt. De Kozakken reden dreigend op de vrouwen af, maar stopten opeens en keerden zich om. Door de weifelende houding van de Kozakken werden de demonstranten zelfverzekerd en daagden ze de Kozakken uit. De leuze “Brood!” werd aangevuld met “Weg met de tsaar!”.

Nevski Prospekt

De volgende dag, 24 februari, gingen ongeveer 150.000 demonstranten vanuit de arbeiderswijken richting het centrum van de stad Petrograd. Op de Litejnybrug versloegen 40.000 arbeiders een politiebrigade, terwijl andere demon-

stranten zich een doorgang vochten op de Troiitskibrug. Toen de grote mensenmassa's de Nevski Prospekt hadden bereikt werden ze aangevallen door ervaren Kozakken die de demonstranten uiteen wilden jagen. Maar elke keer als de Kozakken stopten met een charge, verzamelden de demonstranten zich weer.

Op zaterdag 25 februari werd er gestaakt in alle grote fabrieken van Petrograd en veel winkels bleven gesloten. Ongeveer 200.000 mensen deden mee aan de staking en de demonstraties. Er werden leuzen geroepen voor brood; voor het vertrek van de tsaar en voor de vrede. Er vonden gevechten plaats tussen demonstranten en politieagenten. De demonstranten probeerden de soldaten over te halen om hun kant te kiezen. Het stadscentrum werd overgenomen door de demonstranten. Een deel van de demonstranten ging naar het plein voor de Kazankathedraal, maar de weg werd geblokkeerd door een regiment Kozakken. Uit de demonstrerende menigte kwam een meisje met een rood boeket. De menigte vroeg zich af of de Kozakken het meisje zouden beschieten. In plaats daarvan nam de officier het boeket van het meisje aan, wat met gejuich door de demonstrerende menigte werd ontvangen.

De Kozakken

Op zondag 26 februari bezetten de politie en het leger iedere kruispunt in Petrograd. Die zelfde dag werd het Russische parlement (de Doema) opgeheven door de tsaar. Dit was de aanleiding tot nog meer demonstraties en gevechten tegen de troepen van de tsaar. Tegen de middag kwamen een grote menigte arbeiders samen op de Nevski Prospekt waar zij onder vuur werden genomen door de politie. De demonstranten verschole zich in de gebouwen en vele mensen gooiden stenen en brokken ijs naar de politie en de soldaten. Op diverse plekken in Petrograd werden tientallen demonstranten neergeschoten.

Op 27 februari was de regering bijna geheel machteloos geworden door stakingen en muitereien. Muitende soldaten en betogers vielen samen de arsenalen aan, waarbij zij ongeveer 40.000 geweren en andere wapens buit maakten. Bij de bestorming van wapenfabrieken kregen de opstandelingen nog eens 100.000 geweren tot hun beschikking. De telefooncentrale en treinstations werden bezet door de opstandelingen. Demonstranten werden vanaf de daken beschoten door sluipschutters. De opstandelingen bestormden de

gebouwen en gooiden de sluipschutters van de daken af. Politiebureaus en andere gebouwen werden in brand gestoken. Gevangenen werden vernield en 8.000 gevangenen werden vrijgelaten. Gewapende lieden plunderden winkels en huizen van rijke burgers.

Op het Znamenskiplein kwamen politieagenten en twee regimenten van het leger samen. Toen de commandant opdracht gaf om de demonstrerende menigte aan te vallen, riep de aanvoerder van de soldaten: "*Val de politie aan.*" De politieagenten werden overmeesterd door de militairen van twee legeronderdelen. De tsaristische autoriteiten stuurden meerdere regimenten naar Petrograd, maar het spoorwegpersoneel weigerde de soldaten te vervoeren. Symbolen van de monarchie werden van gebouwen gesloopt en tsaristische vlaggen verscheurd, waarbij de rode balk van de tsaristische nationale vlag werd gebruikt als rode vlag.

De politieke partijen hadden nauwelijks aandeel in de opstand. Bijna alle socialistische leiders werden verrast door de revolutie en de belangrijkste leiders zaten in het buitenland of in Siberië, zoals Vladimir Lenin, Anatoli Loenatsjarski, Aleksej Rykov en Nikolaj Boecharin. Ook Jozef Stalin en Lev Kamenev zaten in ballingschap in Siberië.

De Petrus-en-Paulus vesting

Op 27 februari kwamen de in het land aanwezige socialistische leiders bijeen in het Taurische Paleis in Petrograd. Zij richtten toen de Sovjet van Petrograd op. Bij de eerste vergadering van de Petrogradse Sovjet *1, waren er 50 stemgerechtigden en 200 toeschouwers. Het uitvoerende comité bestond uit 6 mensjewieken *2, 2 sociaal-revolutionairen, 2 bolsjewieken *3 en 5 partijlozen. Het doel van dit comité was de organisatie voor verkiezingen voor de sovjet. Op die dag werd de eerste krant, de Izvestia uitgegeven. Het was de enige krant die op grote schaal verspreid werd op 27 februari.

Toen sluipschutters op 28 februari vanaf het Astoriahotel op de voorbijgangers schoten, werd het hotel bestormd door muitende soldaten en tientallen aanwezige officieren werden vermoord. Ook werd de Petrus-en-Paulusvesting bezet door de opstandelingen.

De Sovjet van Petrograd kwam samen in de linkervleugel van het Taurische Paleis. Bij de vergadering waren er 's middags ongeveer 600 afgevaardigden gekozen door de arbeiders en soldaten. Op dezelfde dag werd het uitvoerende comité van de Petrogradse Sovjet aangevuld met diverse revolutionaire groeperingen.

In het Taurische Paleis kwam een aantal leden van de Doema bijeen. Zij weigerden om het bevel van de tsaar tot de opheffing van de Doema op te volgen. Het kleine aantal Doemaleden riep zichzelf uit tot de officiële leiding van het land. De Doema beval de arrestatie van de ministers waarna die werden opgesloten in de Petrus-en-Paulusvesting. De Doema riep de soldaten op om terug te keren naar hun regimenten.

De Sovjet van Petrograd en de Doema sloten op 1 maart een overeenkomst, waarbij de Petrogradse Sovjet zijn toestemming verleende aan de oprichting van een regering. De Doemaleden aanvaardden de eisen van de Petrogradse Sovjet: *4

- 1) *onmiddellijke amnestie voor alle politieke gevangenen;*
- 2) *onmiddellijke vrijheid van meningsuiting, van vergadering, en persvrijheid;*
- 3) *onmiddellijke afschaffing van alle beperkingen gebaseerd op klasse, religie en nationaliteit;*
- 4) *onmiddellijke voorbereidingen voor de bijeenroeping van een Constituante, gekozen door middel van viervoudig kiesrecht (universeel, rechtstreeks, geheim en gelijk) om de regeringsvorm en de grondwet van het land te bepalen;*
- 5) *afschaffing van alle politieorganisaties en in plaats daarvan de oprichting van een volksmilitie met gekozen officieren die verantwoording schuldig zijn aan de organen van lokaal zelfbestuur;*
- 6) *verkiezingen van deze organen door middel van viervoudig kiesrecht;*
- 7) *garanties dat de legereenheden die hebben deelgenomen aan de revolutie niet ontwapend of naar het front gestuurd zullen worden;*
- 8) *erkenning van volledige burgerrechten buiten dienst.*

Op 2 maart werd de Voorlopige Regering gevormd en alle leden namen op persoonlijke titel zitting. De liberaal Georgi Lvov werd de minister-president. De enige socialist in de regering was Aleksandr Kerenski, die de leider was van de troedoviken en ook lid was van de Sociaal-Revolutionaire Partij. Kerenski was de enige persoon die zowel lid was van de Doema, de Voorlopige Regering en de Petrogradse Sovjet. De Sovjet van Petrograd gaf toestemming aan Kerenski om zitting te nemen in de Voorlopige Regering en dat hij lid bleef van het uitvoerende comité van de Petrogradse Sovjet.

Tsaar Nicolas II

Op 2 maart stuurde de Doema twee afgevaardigden naar tsaar Nicolaas II met de eis dat hij aftrad ten gunste van kroonprins Aleksejev. De jongste broer van tsaar zou als regent optreden. Helaas leed Aleksejev aan hemofilie en de hofarts verklaarde dat de kroonprins niet genezen kon worden en vermoedelijk niet lang meer te leven had. Toen op 14 maart Nicolaas de ernst van de situatie inzag besloot hij om af te treden. Helaas voor hem was dit te laat omdat vrijwel alle soldaten zich hadden aangesloten bij de revolutie. Op 15 maart trad Nicolaas af als tsaar van Rusland.

Tsaar Nicolas II met zijn gezin

De macht kwam in handen van een overgangsregering, die vervolgens slechts enkele maanden later geconfronteerd zou worden met de Oktoberrevolutie waar ik in de volgende Grunopost aandacht aan wil schenken.

Gerrit van der Molen

*1 Sovjet is een aanduiding voor verschillende vertegenwoordigende organen in de Sovjet-Unie

*2 Mensjewieken, een afgesplitste groepering bij het tweede partijcongres in 1903

*3 Bolsjewieken, een politieke groepering van de marxistische Russische Sociaaldemocratische Arbeiderspartij (RSDAP)

*4 Citaat uit: Orlando Figes: *Tragedie van een volk: De Russische Revolutie 1891 - 1924*; 1996; tweede druk 2008; blz. 422).

Lit.: meerdere artikelen uit Wikipedia en diverse boeken en literatuur over Rusland

Lit.: meerdere artikelen uit Wikipedia en diverse boeken en andere literatuur m.b.t. de Februari- en Oktoberrevolutie

Motief-verzameling: de belangrijkste personen en gebeurtenissen in de twintigste eeuw

Postzegels verzamelen
een hobby
voor alle leeftijden

Rietdijk

A° 1919

Postzegel- en Muntveilingen

- Een betrouwbare taxatie van uw verzameling?
- Een hoge opbrengst via een internationale veiling?
- Een gedegen en correcte afwikkeling van uw levenswerk?

Laat **Rietdijk** uw partner zijn!

In **april** en **november** telkens een grote postzegelveiling en in **juni** en **december** telkens een grote muntenveiling.

Wij zijn doorlopend op zoek naar **postzegels** en **munten**!

Voor **grote** inzendingen komen wij graag naar u toe!

Bel: **070-364 79 57**

of mail: info@rietdijkveilingen.nl

Adres Noordeinde 41 (schuin t.o. paleis)
2514 GC 's-Gravenhage

Telefoon **070-364 79 57** (postzegelveiling)
070-364 78 31 (muntveiling)

Fax 070-363 28 93

Internet www.rietdijkveilingen.nl

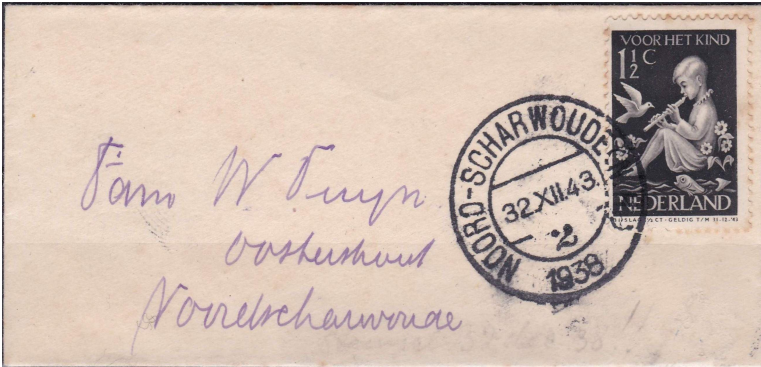
E-mail info@rietdijkveilingen.nl

Een postbode met humor?

Postbeambten, zeker die van de vroegere PTT, stonden bekend om hun correcte werkwijze en de serieuze benadering van hun taak. Met de man of vrouw achter het loket viel niet te spotten. Postzegels met een pen doorstrepen om ze te vernietigen, zoals Post NL onlangs voorschreef, zou ze een gruwel geweest zijn.

Maar soms werd ook voor de trouwe postbeambte de verleiding wel erg groot om eens een grap uit te halen. Zo ook in het Noord-Hollandse Noordscharwoude waar, zo stel ik me voor, een loketbeambte op oudejaarsdag 1938 een briefje in handen kreeg dat naar een adres (zijn eigen adres?) in het dorp gestuurd moest worden.

Onderaan de postzegel zag hij staan: geldig t/m 31-12-43. Omdat de mensen in het dorp al aan de olieballen zaten en er dus niks te doen was, viel hem iets te binnen. Omdat het stempel toch al op 31-12 stond ingesteld bedacht hij dat een kleine grap wel was toegestaan. Hij draaide het datumwielje op 32-12 en veranderde het uurgedeelte, waar normaal het tijdstip van afstempelen staat, in 43. Zo ontstond een wel heel bijzonder stempel: 32-12-43 d.w.z. één dag na de geldigheidsduur van de zegel. Bovendien maakte hij op die manier en passant het jaar 1943 een dagje langer.

De oppervlakkige beschouwer denkt dan: Dat jaar heeft wel erg lang geduurd. Maar de grapjas vergat het jaartal onderin het stempel aan te passen waardoor we nog steeds kunnen zien dat het stempel in december 1938 is gebruikt. Deze serie zegels verscheen nl. op 1 december 1938. Daarmee onmaskert hij zichzelf. Maar het blijft een bijzonder gebruik van het poststempel door een postbeambte die eens uit de band springt. Leuk!

Met dank aan Jan Poel die opmerkzaam genoeg was om dit poststukje uit een doos te plukken.

John Tolsma

Zuidhorn, een stukje postgeschiedenis

Onlangs kreeg ik van Ernst Flentge een artikel over “*De geschiedenis van postkantoor Zuidhorn*”, ook wel genoemd: “*Postzegels en postbodes*” te Zuidhorn.

Als geboren en getogen Zuidhorner was mijn interesse direct gewekt. Vandaar dat ik ook u een klein stukje van de postgeschiedenis van één van de Nederlandse dorpen niet wil onthouden.

Het nieuwe postkantoor aan de Hoofdstraat te Zuidhorn

Zuidhorn heeft altijd maar één postkantoor gehad in het centrum van het dorp. Overigens, de naam postkantoor is niet juist. Het was een distributiekantoor, gelegen aan de postroute tussen Leeuwarden en Groningen. Als je in Zuidhorn en omgeving een brief wilde versturen moest je eerst naar dit kantoor. Brievenbussen had Zuidhorn nog niet. Alleen op het distributiekantoor kon je terecht. Inwoners die aan de rand van het dorp woonden of nog verder weg moesten een hele reis maken voordat de brief kon worden gepost.

Het oude postkantoor aan de Hoofdstraat

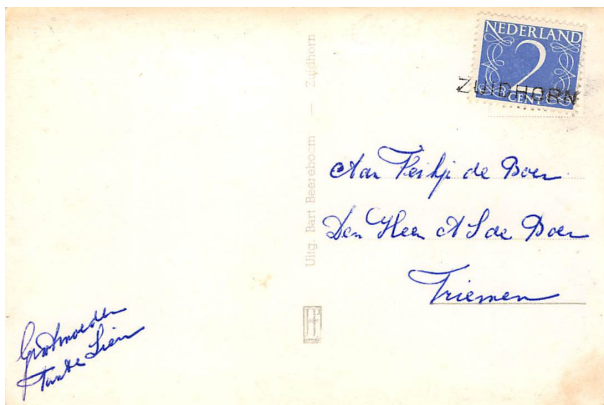
Tussen 1843 en 1908 stond het kantoor van Zuidhorn aan de Frieschen Straatweg, en zoals dat destijds heette, op perceel 293. Maar hoe vond de postbezorging in Zuidhorn en omstreken plaats in de tweede helft van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw?

De taak van de kantoorhouder was het in ontvangst nemen van brieven, het tarief bepalen en zorgen voor verdere verzending.

2 Poststukken afgestempeld te Zuidhorn

Tot 1852 moest de ontvanger de portokosten betalen. Afhankelijk van de afstand die het poststuk moest afleggen om zijn bestemming te bereiken werd het tarief bepaald. Bij een afstand van maximaal 30 mijl bedroeg de porto 5 cent, van 30 tot 100 mijl 10 cent en een grotere afstand 15 cent. De mijl die werd gehanteerd was de zogeheten Nederlandse mijl, ofwel 1 kilometer. Op het kantoor werden de brieven gesorteerd op dorps- en straatnaam. Het *ambt van brievegaarster* werd tot 1908 verzorgd door mej. Klamer. In een oud dienstboek over de jaren 1890 tot 1962 wordt zij met name genoemd.

Afgestempeld met een langstempel te Zuidhorn

Postbezorging per fiets

In 1850 verloor, door de invoering van de Postwet, het distributiekantoor zijn status en werd een hulppostkantoor. Deze wet zorgde er voor dat per gemeente postkantoren en hulppostkantoren werden ingericht.

Postvervoer: met paard en koets, rechts: de besteller bezorgt te voet

Het had nog al wat voeten in aarde om minister Van Bosse zover te krijgen dat in het midden van de negentiende eeuw ook in Nederland het gebruik van postzegels werd ingevoerd. Van Bosse stond op het standpunt dat het een belediging voor de ontvanger van poststukken was alsof hij de port niet zou kunnen betalen. Uiteindelijk ging de minister akkoord en kregen we ook in Nederland postzegels.

Op het distributiekantoor werd vanaf 1843 op de achterzijde van de brieven een ovaal stempel met parelrand gebruikt. De afstempeling op de voorzijde gebeurde op het meest nabij gelegen postkantoor, in dit geval Groningen.

Het ovaalstempel dat oorspronkelijk werd gebruikt

Vanaf 1850 tot 1881 werd een langstempel gebruikt. Vanaf 1881 kwam een kleinrondstempel in gebruik. De zogeheten puntstempels of nummerstempels zijn in Zuidhorn niet gebruikt. In verschillende uitvoeringen zijn altijd naamstempels gebruikt.

Enkele stempels van Zuidhorn die werden gebruikt, resp. kleinrond, langstempel en typenradenstempel

Terug naar Zuidhorn. Op verschillende manieren werd de post bezorgd. De ene besteller had een hondenkar tot beschikking. Een andere gebruikte paard en wagen of ging te voet. Pas nadat de fiets zijn intrede had gedaan werd ook van dit vervoermiddel gebruik gemaakt. Gelukkig voor de inwoners van Zuid- en Noordhorn werden ook daar op meerdere plekken brievenbussen geplaatst zodat de soms lange tocht naar de Hoofdstraat voor velen tot het verleden behoorde.

Nog enkele moderne afstempelingen

Gerrit van der Molen

POSTZEGELVEILING 'LEOPARDI'

Postbus 176
7440 AD NIJVERDAL
Kantooradres:
Rijssensestraat 203B
7441 AD NIJVERDAL
TELEFOON 0548-655855
E-MAIL: info@leopardi.nl

Elske twee maanden een grote veiling
in onze EIGEN VEILINGZAAL
Rijssensestraat 203B te Nijverdal

- **KIJKDAGEN:** Maandag tot en met vrijdag van 10.00 tot 16.00 uur.
Zaterdag van 08.30 tot 12.30 uur.
- **VEILING:** Zaterdag van 11.00 tot 12.30 de z.g. "kleine kavels"
en vanaf 13.30 uur de verzamelingen, partijen en dozen.

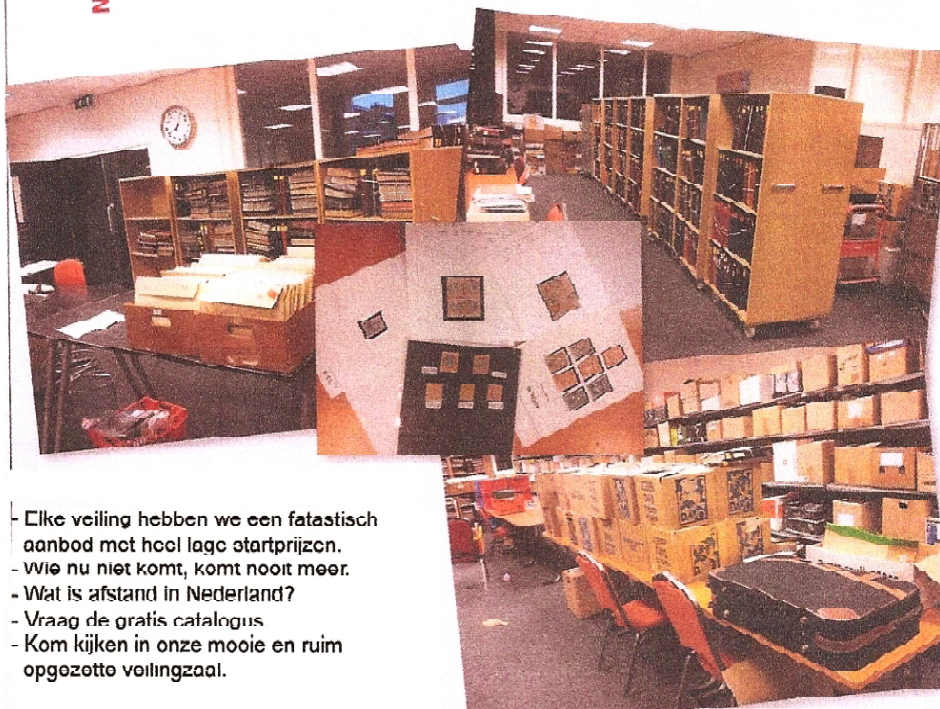
▼ Vraag de **GRATIS CATALOGUS!**

Tevens renteloze voorschotten op grotere collecties.

W.V. Leopardi, filatelistisch makelaar en beëdigd taxateur.

Nu ook op internet: www.leopardi.nl

- Elke veiling hebben we een fantastisch aanbod met heel lage startprijzen.
- wie nu niet komt, komt nooit meer.
- Wat is afstand in Nederland?
- Vraag de gratis catalogus
- Kom kijken in onze mooie en ruim opgezotto veilingzaal.

CORINPHILA VEILINGEN

PARTNER IN THE GLOBAL PHILATELIC NETWORK

Voorfilatelie

Postzegels

Poststukken

Prentbriefkaarten

Munten/penningen

Waardepapieren

UW VERZAMELING IN VERTROUWDE HANDEN
BEL OF E-MAIL ONS VOOR EEN VRIJBLIJVENDE TAXATIE OF ADVIES

Mortelmolen 3 · 1185 XV Amstelveen
Tel. 020 - 624 97 40 · info@corinphila.nl

WWW.CORINPHILA.NL